

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

166

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"רֵאָה אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה"

ללא שבירת הרצון לא ניתן להתחזק
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בנו במיוחד וגוזר את מספר ימינו וצורת חיינו, מי לשבט ומי לחסד וכל צרה ויגון חולי וכאב וכן להיפך שמחה גדולה ורוב טוב, הכל תלוי ביום זה. וא"כ כל בר דעת מבין כי כדאי לנצל את ימי חדש אלול לזכיה בדין והשאלה היא: כיצד מצליחים? כיצד להמנע מהתלהבות חולפת ולזכות בהתחזקות אמיתית.

הבה נתבונן ונבקר את עצמנו לגלות את שרש הרע הגורם לאי הצלחתנו.

והנה, מהידוע הוא כי מטבעו שואף האדם לפריקת עול וחופש רצונות, אינו סובל כל דבר המכביד עליו, רוצה לחיות בקלות וללא כל סבל ואם נתבונן בעצמנו נגלה, כי גם התחזקותנו הרוחנית

באלול נוצרת ברוח זו, פתאם האדם רוצה להיות מחוזק ולכן הוא מתחזק בתורה ובמצוות, כדי למלאות את הרצון הפועם בו באותו זמן, אולם להמשיך הלאה בדרך זו בעקביות ושטתיות, לזה אין הרצון החומרי מסכים.

ואדם זה שכולו נתון ביד רצונותיו, מפסיק מהתחזקותו הרוחנית וחוזר לחייו החפשיים וזה סוד אי ההצלחה, התחזקות זו היא המשך למילוי רצונות ואין בה ולא כלום מקבלת עול מלכות שמים. נקודת

המשך בעמ' 2 <<<

ולהחריב, "זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים" ובמקום שקיימת תוספת כח לקדושה, שם גדול כח הטומאה ג"כ. ולכן 'כל המקודש מחבירו חרב יותר מחבירו', כלשון הרמב"ן באגרת לבנו על העזובה בארץ הקדש. ואדרכא העכובים בחדש אלול מורים לנו על מעלת זמן זה ואפשרויות ההצלחה הטמונות בו.

וא"כ צריך למצא את הדרך כיצד להפיק את התועלת מחדש זה וביחוד שהמדובר הוא בהתכוננות והכשרה לקראת יום הדין, יום שהבורא מתבונן

חדש אלול הוא עת תשובה והתקרבות לבורא וכרגיל מתעורר כל אחד להתחזקות רוחנית, מתחילים את הלמוד בישיבה במרץ רב, מדייקים בזמני התפילה וסדרי הלמוד והכל נראה טוב ויפה בתחילה, אולם המציאות מורה כי התחזקות זו היא זמנית, התלהבות חולפת ותנו לא, לאחר ימים מספר ואולי אפילו לאחר יום אחד, חוזר האדם להרגליו ותרדמתו כבכל ימות השנה וחי את צורת החיים הטבעית שלו ברדיפה אחרי מילוי הרצונות, להרגיש אך בטוב ובנעימות.

יתרה מזאת, ע"פ רוב נוצרים סבות ועכובים לעבודת ה' באלול, הפרעות שלא היו במשך השנה פוקדים

את האדם דוקא בזמן היקר של אלול ועוברים ימי רצון אלו כבטלה ובזבוז ואין האדם יוצר את ההכנה הדרושה לו לר"ה יום הדין והתבוננות זו צריכה להדאיג כל אחד ואחד לחפש ולמצא עצה להמלט מכשלונו בחדש זה.

והנה ענין זה של רבוי הפרעות לעבודת ה', הוא תופעה רגילה במלחמתו של השטן באדם, המסית ומדיח ביתר שאת ועוז במקום שקיימת אפשרות של הצלחה ועליה רוחנית לאדם, איפוא שקיימת אחיזה לקדושה שם מופיע היצר להכשיל

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"

בעקבות מתמדת, פתוח לפניו עולם התשובה. (קובץ שיחות).

"ובא האות והמופת אשר דבר אליך לאמר נלכה אחרי אלקים אחרים אשר לא ידעתם ונעבדם" (דברים יג ג)

כתורה הקדושה מצינו נסיון שהוא מהנסיגות הקשים מאד, הרי הוא נסיון נביא השקר, שנאמר עליו: **"ובא האות והמופת אשר דבר אליך"** דבר שאי אפשר להבין ע"פ השכל וא"כ במה ילחם האדם ביצרו? **"פי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אהבים את ה' אלקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם"** (דברים יג). ע"י האהבה אפשר לאמת דבר שאינו נראה ע"פ השכל, אם יראה הכן מעשה אביו שנראה ברור כעוולה, בכל זאת משוכנע הוא שאביו לא חטא וידונו לכף זכות ע"י כל מיני תרוצים אף רחוקים מדרך השכל, כי מה שהאדם אינו חפץ אינו אפשרי לו.

מן השמים תובעים מאתנו מדת אהבת ה' כזאת שמתגברת על כל ההגבלות, דוקא זוהי נקראת עמידה בנסיגה! לא די לעשות מה שבכחנו, אלא תובעים ממנו גם מה שנראה כלמעלה מכחנו! וכך התפלל גם דוד המלך ע"ה: **"עד אנה ה' תשפחני נצח"** (תהלים יג). - התעלמותך ממני נראית בלי גבול. **"עד אנה תסתיר את פניך ממני"** - הנני שרוי בהסתר גמור בלי ראיית מוצא. **"עד אנה אשית עצות בנפשי"** - יש כבר הרבה קושיות ופרכות ואני צריך לחפש תמיד עצות חדשות להתחזק כנגדן. **"יגון בלבבי יומם"** - כל היום אני מלא תוגה שעוד מעט ואשקע.

"עד אנה ירום אני עלי" - תמיד היצר הרע מתגבר עלי ואיני רואה אפשרות להנצל. **"הביטה עיני ה' אלקי הארצה עיני פן אישן המנות"** - הבט נא כי הסכנה באה לשיאה ואם לא תצילני עכשיו הכל אבוד. **"פן יאמר אני יקלתי"** - אם לא למעני, הצילני למען לא יהיה חלול ה'. ואני אולם מה אני עושה כשהישועה נראית כנמנעת? **"בחסדך ברחמי"** - על אף כל ההסתרים האלה אני מתחזק בבטחון במידת חסדך. **"גל לבי בישועתך"** - ולכן כבר מעכשיו הנני שמח בישועתך שבודאי תבוא, כיון שהתגברתי על החושך ע"י הבטחון בישועתך. (מכתב מאליהו ח"ב). ■

והצער משולים לקוצים, אולם לאחר ג' פסיעות זוכים לדרך מישור, דרך העליה לחיים נצחיים במחיצתו של הקב"ה ואילו הבוחר בתענוגות עוה"ז מרגיש הנאה בתחילה, אולם הוא נכנס לדרך המובילה אותו לצרות ויסורים עד האברון הגמור.

ומדגיש הפסוק: **"ובחרת פחיים"** אין זו בחירה חד פעמית בין ב' דרכים, אלא מצות עשה חיובית לפעולה מתמדת לעמול נגד הרצון הטבעי ולבחור בדרך החיים, בכל עת ובכל שעה צריכה ללוות את האדם הכרת חיוב זה, לבחור תמיד בחיים האמיתיים כרצון התורה, לא שייכת הפסקה בזה, בכל שלבי העליה של האדם נתקל הוא באותם ג' פסיעות של קוצים, שהוא חייב להתגבר עליהם. יותר מזה, הרי מטבעו אין האדם מתמיד במצבו, הרגשות הלב של יום אתמול נעלמות ותמיד צריך לעורר את הלב מחדש.

והערה מאלפת בענין זה מצינו בפרשת שופטים על הפסוק: **"פי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם פי ה' אלקיך עמך הפעלה מארץ מצרים"** (דברים כ).

הפסוק נותן לנו חישוב הגיוני פשוט ומוכן לבטוח בה', שהרי ראינו בעינינו בראיה חושית את כח ה' וממשלתו בכל הכחות כולם וכפי שנתגלה במכות מצרים וגאולתנו משם וא"כ אין כל מקום לפחד מהאויב במלחמה. ואעפ"כ ממשיכה התורה להזהיר **"אל ירך לבבכם" - 'מצהלת סוסים' - 'אל תיראו' - 'מהגפת התריסין' - 'נאל תחפזו' - 'מקול הקרנות' - 'נאל תערצו' - 'מקול הצווחה'** (דברים כ). ע"ש.

למרות החשבון ההגיוני הפשוט לבטוח בבורא, לא מועיל חישוב זה אלא לשעתו וכשמתעוררים סבות חדשות מזהירה התורה על כל סבה וסבה בנפרד, האזהרה הקודמת לא מועילה על אח"כ כיון שכך טבע האדם, שאין הרגשותיו מתקיימות אצלו בקביעות, מסקנת הרגע הקודם נעלמת מיד שנוצר מצב פחד חדש ודרושה התעוררות חדשה כדי להתגבר במצב החדש וכך תמיד הרגשות הלב אינם בנות קיימא והאדם חייב לחיות תמיד במתח התחדשות והתעוררות.

היוצא מדברינו, כי ההתעוררות לתשובה כאלול אינה דבר הנקנה בקלות, אלא קבלת עול המלחמה העקשנית נגד הרצון הטבעי להגביל אותו מחפשיות, מלחמה ממושכת הדורשת עמל ותבונה ואם יעלה האדם לדרך זו ויצעד בה

הבחירה להתחזקות אמיתית טמונה בשבירת הרצון, כל מה שאין בו משבירת הרצון אינו בגדר התחזקות כלל וזהו כל עמל האדם להלחם ולהתגבר על טבעו, לכבוש את הרצון הטבעי ולמשול בו ואזי פתוחה לפניו הדרך להתקרבות לבורא לזכות למעלות העליונות שנברא עבורם, למעלת יראת ה', אהבת ה' והדבקות בו. וא"כ לאחר שענין זה נתברר לנו, כי התחזקות פירושה - שבירת הרצון אליבא דאמת, המסקנה מזה היא: כי דרך העליה וההצלחה טמונה בעקשנות גדולה לא לותר לרצונות, אם התעוררתי לדייק בסדרי הלמוד וזמני התפילה, אזי צריך להתעקש להתמיד בהתעוררות זו בלי הרף, למרות שזה מכביד ולא נעים, אולם דוקא המכביד והלא נעים הוא מוט הברזל השובר את אורח החיים הטבעי המנוגד לרצון הבורא ובסופו של דבר יתהפך האדם עקב התמדתו בדרכי האמת וימצא טעם וספוק בעבודתו הרוחנית, שבעתים ממה שימצא במילוי רצונות הגוף, אולם גם אז אסור להפסיק, הוא עולה ממדרגה למדרגה וכל מדרגה עם נסיונותיה המיוחדים לה, דורשת את העמל והעקשנות להתמיד בה ולהפוך אותה למציאות קיימת בתוכו של האדם.

ומצינו בילקוט ריש פרשת ראה: **"ברכה וקללה" למה נאמר? לפי שנאמר: "החיים והמנות נתתי לפניך הברכה והקללה"** (דברים ל). שמא יאמרו ישראל: הואיל ונתן המקום לפנינו שני דרכים דרך "החיים" ודרך "המנות" נלך באיזו מהן שנרצה! תלמוד לומר: **"ובחרת פחיים"**.

משל לאדם שהיה יושב על פרשת הדרכים והיו לפניו שני שבילין; אחד שתחילתו מישור וסופו קוצים ואחד שתחילתו קוצים וסופו מישור והיה מודיע את העוברים ואת השבים ואומר להם: **"שאתם רואים שביל זה שתחילתו מישור, כשתים ושלש פסיעות מהלך במישור וסופו לצאת לקוצים ואתם רואים את שביל זה שתחילתו קוצים, כשתים ושלש פסיעות אתה מהלך בקוצים וסופו לצאת למישור"**. כך אמר להן משה לישראל: **"אתם רואים את הרשעים שהן מצליחים, בשנים ושלשה ימים הן מצליחין בעולם הזה וסופן לידחות באחרונה"** שנאמר: **"פי לא תהיה אחרית לרע"** (משלי כד) "ילק"ש דברים יא תתעה). דרך החיים תחילתה קוצים! מוכרחים להלחם ברצון! ואי הנעימות

רמז

ערב ר"ח אלול

מדוע נוהגים לבדוק תפילין ומזוזות בחדש אלול?

ליה: "ומי כעמך פִּישְׁרָאֵל גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ" (שמואל ב' ז' כג). "ומי משתבח קודשא בריך הוא בשבחייהו דישׂראל?" "אין!" דכתיב: "אֵת ה' הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם" (דברים כו יז) וכתוב: "וְהָאֱמִירָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סִגְלָה" (דברים כו יח) "אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: 'אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם' (ברכות ו.). והיות ובימי אלול נבדק יחסנו אל הקב"ה ויחסו של הקב"ה אלינו, על כן מן הראוי לבדוק את התפילין, שהם הסמל ליחסים אלה והעדות להם, בימי אלול. ■

בסופי התיבות באים לומר לנו כי העיקר בחדש זה הוא להיות כמה שיותר יהודים - יוד ועוד יוד ועוד ועוד. אחד התקונים שנוהגים לעשות בימי חדש אלול הוא בדיקת תפילין ומזוזות. טעם יפה שנתנו לדבר מתבסס גם הוא על הנוטריקון של "אני לדודי ודודי לי". במסכת ברכות נאמר: כי התפילין הן עדות הדדית של עם ישראל על הקב"ה ושל הקב"ה על עם ישראל. 'אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: "הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו?" אמר

השבת מברכים את חדש אלול, חדש הרחמים והסליחות שיתחדש עלינו ביום שלישי ורביעי. הרבה רמזים נרמזו לחדש זה. והידוע שבהם נסמך על הפסוק בשיר השירים: "אני לדודי ודודי לי" (שיר השירים ו ג) שראשי התיבות שלו הם 'אלול'. גם בסופי התיבות של פסוק זה, שהם ארבע פעמים 'י', מצאו יודעי הסוד רמזים לתכני החדש והם עולים במספר הימים שנועדו לתשובה, ארבעים יום שבין ראש חדש אלול ובין יום הכפורים. רבי שלמה מקרלין היה אומר: כי היו"דין

מחשבה

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"

הדרך לעשיית תשובה ולהתמודדות עם היצר הרע מופיעה בפסוק זה

הרי אתה כאילו נולדת מחדש היום. אבל כאן נופל האדם בדאגה כיצד אוכל להיטיב את דרכי כאשר היצר נלחם בי? וכיצד לא אחטא מעתה? - על כך אומר לו הקב"ה: "אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם", כלומר; אני אהיה עמך ואלווה את צעדיך והמלחמה שלך ביצר. ואם יאמר האדם איך אשוב אני לבדי בתשובה כשכל העולם כולו חוטא? על כך אומר הכתוב: "רְאֵה" בלשון יחיד - רק אתה לבדך תתבונן במה שאני נותן לך ותבחר בטוב בלי להשגיח בכל באי עולם. ■

בפסוק זה, כיצד להתמודד עם היצר הרע בדרכנו לעשות תשובה. היצר הרע אינו נותן לאדם לשוב מדרכו, גם לא בחדש אלול. הוא אומר לו שמי שיש לו עונות רבים אין לו תקנה וכל סכוי לחזור מדרכו הרעה. לכן אומר לו הקב"ה: "אֲנֹכִי נֹתֵן" - בלשון הוה, שעד יום מותך אתה יכול לשוב. ושוב בא יצר הרע וטוען כי היהודי אינו יכול לבחור בטוב שכן הוא מלא בעונות. על כן אומר לו הקב"ה: "הַיּוֹם" - שבימים אלה אם אתה חוזר בתשובה,

ימי חדש אלול הם ימים הראויים במיוחד לעשות בהם תשובה, ימי רחמים וסליחות. על הפסוק הראשון בפרשת השבוע "רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה" (דברים יא כו) שואלים: מדוע התחיל בלשון יחיד - "רְאֵה", והמשיך בלשון רבים: "לְפָנֶיכֶם"? למה הוא פונה בלשון הוה: "נֹתֵן" ולא בלשון עבר: "נָתַתִּי"? ועוד מדוע נאמר: "לְפָנֶיכֶם" ולא לכם? ביאר הגר"א: כי התורה מלמדת אותנו,

עלי הגיון

"כי יהיה בך אביון"

מדוע לא מברכים על מצות צדקה?

של העני ואם הוא יסרב לטול לא תתקיים המצוה, על כן, מחשש שתהיה זאת ברכה לבטלה, לא מברכים על מצוה זו. אחד מגדולי האדמו"רים, 'רבי מנחם מנדל מרימנוב' מסביר: שמאחר והברכה על קיום מצוה צריכה להיאמר בשמחה ונתינת הצדקה אינה נעשית בשמחה, שהרי מול מקיים המצוה נמצא עני שהלב נחמץ עליו, הרי שהמצוה אינה מושלמת ואין לברך עליה. ■

וביד רחבה. ואם כך, מדוע אין מברכים על מצות צדקה כמו על מצוות אחרות בתורה? הסברים רבים ניתנו לכך. הרשב"א אומר: שכל מצוה שאין האדם יכול לקיים בגופו, אלא הוא תלוי בדעת אחרים, אין מברכים עליה. מאחר והצדקה תלויה גם בדעתו

'בעל הטורים' מציין כי שלש פעמים בפרשה אנחנו מוצאים כפילות לשון כשמדובר במצות צדקה: "פֶּתַח תְּפִתַּח אֶת יַדְּךָ לֹ" ו"נִתּוֹן תִּתֵּן לֹ" ו"הֶעֱנִיק תֶּעֱנִיק לֹ" (דברים טו ח - יד) לומר לך; שלמצות צדקה אין שעור ובכל פעם שהעני נזקק חיבים לתמוך בו

פרשת 'ראה'

"את הברכה אשר תשמעו"

בקלות, מזכירים בלשון מפוקפק, "אם". אבל בענין טוב, אין מזכירים

פנינים לפרשה

"ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא"

כתב ה'משך חכמה': שינה הכתוב דאצל מזבחות ומצבות כתוב **"את"**. ולמה לא סיים הפסוק גם כן באותו לשון 'ואת אשריהם ואת פסיליהם?'. (כ"ג בכונתו) אלא, דמזבחות ומצבות שהיו אהובים לאבות ויתכן דהמה הם מהאבות שנבנו לשמים, לכן כתוב: **"את מזבחתם"** שיצטרכו לברר. אבל אשרות ופסילים שבטח הם נעשו לע"ז, צריך מיד לשרוף. ולכן שינה הכתוב בלשונו.

"ונתצתם את מזבחתם", היינו: סקילה. **"ואשריהם תשרפון"**, היינו: שריפה. **"ופסילי אלהיהם תגדעון"**, היינו: סיף שמתזו ראשו. **"ואבדתם את שמם"**, לכנות לה שם, או למחוק שמם היינו: הוצאת רוח הטומאה השורה ע"י שם ע"ז, וזה חנק שאינו אלא הוצאת רוח החיוני. ועיין בחת"ס מה שכתב להסביר סדר הקרא אליבא דר"ש דשריפה חמורה.

"אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן" (דברים יב ב)

"כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיה"

כתב ר' בחיי: המקום הזה הר המוריה והיה נודע ומפורסם באומות כי ידעו מעלתו בקבלה. אין צריך לומר ישראל במדבר שהיו יודעין זה מהאבות. ומה שסתם הכתוב, כתב הר"מ בספר המורה, כי העלמת המקום לשלשה ענינים: א: אילו ידעו האומות כי שם התפלה מקובלת והקרבת שם לרצון, היו רוצים כל אומה ואומה להחזיק בו ותרבה המריבה בין האומות. ב: כי הכנעני יושב הארץ אילו היה יודע כי ישראל עתידין לירש את ארצם ולעבוד השי"ת ולהקריב קרבנותיהם במקום הזה, היו משחיתים אותו בכל מה שהיו יכולין. ג: שהיו השבטים מריבים זה עם זה כל אחד ואחד היה מבקש שיהיה המקום ההוא בנחלתו ותפול המריבה כמו שנפלה בבקשת הכהונה ולכן העלים וסתם הכתוב 'המקום' ולא פרסמו. ואין צריך לומר אצל האומות, כי אפילו ישראל לא ידעוהו, כי אף עפ"י שידעו הכל מעלת ההר, לא היו יודעים כי הוא המקום אשר יבחר ה'. וע"ע מה שהובא בחלק נפלאות מתורת ה' לחומש בראשית תחילת פרשת 'וירא'.

מובא מהגר"א בספר ה'כתב והקבלה': לכאורה אשר יורשים אותה זה מיותר. ועוד דנכתב שלא במקומו, שהפסיק בין **"אשר עבדו"**, ובין **"אלהיהם"**. ונראה דמה שצותה תורה לאבד ולא מהני בטול, היינו; משום דע"ז ותשמישיהם של ישראל לא מהני בטול ומקומות ל**"אלהיהם"** הם תשמישי אליל. ואמר: המקומות צריכים איבוד משום שאתם יורשים את **"אלהיהם"** והוי ע"ז של ישראל. דאם לא ירשו אותם ואת **"אלהיהם"** היה יכול לבטל תשמישיה.

"ואבדתם את שמם מן המקום ההוא"

מה שכתוב: **"מן המקום ההוא"** כתב האו"ח: ואולי שבא ליתן אזהרה על ארץ ישראל מכל הארצות כדרך שכתב הר"מ ששאר הארצות הגם שאנו חיבים לאבד ע"ז, אין אנו צריכים לחפש אחריה לאבדה, מה שאין כן בא"י שצריך לחפש אחריהם לאבדם מכל ארצנו. ועין שם מה שהביא מחז"ל למה נכתב שוב **"ואבדתם את שמם"**.

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם" (דברים יא כו - כח)

כתב הבעה"ט: **"את הברכה אשר תשמעו"** - ס"ת תורה. שבזכות התורה יבואו הברכות.

כתב ר' בחיי: לא הזכיר בברכה **"אם תשמעו"**, כמו שהזכיר בקללה ואמר: **"והקללה אם לא תשמעו"**. לפי שהוא לשון מסופק ולא רצה להזכירו בענין הטובה. אבל בפורענות הזכיר לשון מסופק ולכן כתיב בברכה **"אשר תשמעו"**, שהוא לשון ודאי.

"ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא" (דברים יב ג)

כתב ההפלאה: (מובא בחת"ס) כל ד' מיתות כתובים באיבוד עבודה זרה;

גנזי המלך דברים הטעונים גיזה גנזי המלך דברים הטעונים גיזה

כתב מרן רי"ז הלוי זצ"ל: יעו"ש בפירש"י מש"כ "בפסתר", דדיבר הכתוב בהוה. וי"ל עוד בזה, על פי מה דתנן בסנהדרין דף סז: 'כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם, חוץ מזו אמר לשנים הן עדיו ומביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו אמר לאחד הוא ואומר יש לי חברים רוצים בכך אם היה ערום ואינו יכול לדבר בפניהם מכמינין לו עדים אחורי הגדר והוא אומר לו אמור מה שאמרת ביחוד והלה אומר לו' (סנהדרין סז).

וזהו דכתיב הכא: "בפסתר", לומר שאפילו אם דבר דבריו "בפסתר" שאין שם עדים 'מכמינין לו עדים אחורי הגדר ומביאין אותו לב"ד וסוקלין אותו'. וזהו דין מסוים במסית, מה שאין הדין כן בשאר חייבי מיתות.

"כי יסיתך אחיך"

מביא בספר 'הכתב והקבלה' בשם רשד"ל ה'הבדל: בין פתה. השיא. הסית; שהמפתה מראה לאדם ההנאה אשר תבוא לו. המשיא מסיר היראה ממי שהיה נמנע מעשות הדבר מפני היראה. והמסית אומר כי טוב הדבר לעשותו ולא משום ההנאה הנמשכת ממנו רק למען האמת והצדק. וע"ש שהביא ראיות לזה מקראי. מכאן אמרו חכמים בסנהדרין דף סז כי המסית צריך שיאמר יש 'יראה' במקום פלוני כך אוכלת, כך שותה, כך מטיבה, כך מריעה. וכן צריך שיאמר כך היא חובתינו וכך יפה לנו. כי זה ענין ההסתה להצדיק הדבר בעיני האדם שיאמין שכך ראוי לעשות. אבל האומר נלך ונעבוד מפני ההנאה הנמשכת מע"א, כלומר: להתיר עריות וכו' - אין זה מסית רק מפתה.

"וסקלתו באבנים ומת פי בקש להדיחך מעל ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים" (דברים יג יא)

כתב ה'משך חכמה': הלשון "מעל ה' יבואר עפי"מ דאמרו: 'תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו? אמר ליה: "ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ" (שמואל ב ז כג) (ברכות ו.). לכן המסית ישראל לע"ז רוצה שיסורו מהיות תפארת להשי"ת ומהיות חקוקין לתפלו. ולכן הלשון "מעל ה' אלקיך". ■

הסתם אין דרכו למכור אחר שחיטה ולכן לא כתיב 'יחדיו', שהבעלים אינו רק אחד. אבל בכור וחולין נוהג בשותפות. גם בכור בע"מ נמכר מחיים ויכול להיות ב' שותפין בו כתיב: 'יחדיו', שיד שניהם שוין בו. זה רמז נכון בס"ד. ואולי רמזו בקרא דנכון שלא ימכרו אותו אחר שחיטה כמו גזירת חכמים. וע"ע מש"כ בזה.

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמך מפניך ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה פן גם אני" (דברים יב ל)

מובא בספר 'אדרת אליהו': ונאמר ג' פעמים לשון "איכה", מה שישראל אומרים. א: בפרשת עקב: "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם" (דברים ז יז). ב: כאן: "איכה יעבדו הגוים". ג: בפרשת שפטים: וכי תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה' " (דברים יח כא).

וכנגד זה אמר בקינות ג' איכה, על שעברו אותו ג' איכה שבתורה.

"את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו" (דברים יג א)

כתב הגר"א ב'אדרת אליהו': ומה שנאמר בפרשת 'ואתחנן' 'לא תסף עליו ולא תגרע ממנו', שם הכונה על הוספה על תרי"ג המצוות. כי בתחילה אמר: "ועתה ישאל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות" (דברים ד א) וע"ז אמר: "לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם" (דברים ד ב).

אבל בפרשה זו אמר: "את כל הדבר דרשו חז"ל: שבאותה מצוה גופא "לא תספו... ולא תגרע". ועיין בבעה"ט שם ב'ואתחנן' ד-ב "ולא תגרעו ממנו לשמר את" - ס"ת תרי"ג.

"כי יסיתך אחיך בן אמה או בנה או בתך או אשת חיקה או רעה אשר פנפשה בפסתר לאמר גלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה ונאבתיך" (דברים יג ז)

"והיה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה' ושמתם לפני ה' אלקיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם" (דברים יב יא - יב)

כתב ה'טעמא דקרא': צריך ביאור דבסוף הפרשה הוסיף גם כן "והגר והיתום והאלמנה" (דברים טז יא). ופירש"י: "והלוי אשר בשעריה והגר והיתום והאלמנה" - ארבעה שלי, כנגד ארבעה שלך, בנך ובתך ועבדך ואמתך. אם אתה משמח את שלי, אני משמח' (רש"י דברים טז יא)

ולמה כאן לא מנה אלא את הלוי? ויש לומר, דכאן מיירי שעלה לירושלים לאכל מעשר, או להקריב קרבנותיו ואז אין נמצא שם הגר והיתום והאלמנה, רק הלוי נמצא שם בשביל עבודתו בביתמ"ק. ולכן לא כתיב אלא "הלוי". אבל בסוף הפרשה דמיירי ברגלים ואז כל ישראל חייבין לעלות לרגל. (וגם האלמנה השרויה אצלו משמחה, כמ"ש בגמ') ולכן חייב לשמח את כולם.

"השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה" (דברים יב יג)

כתב בעה"ט: "עלתיך בכל מקום אשר תראה" ס"ת הכרמל. "בכל" בגימטריא אליהו. רמז לאלהיו שיעלה עולות בהר הכרמל. ועיין בסוף הספר בחלק נפלאות מתורת ה'.

"רק בכלל אנת נפשך תזבח ואכלת בשך כברכת ה' אלקיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו פצצבי ופאיל" (דברים יב טו)

הנה בחולין ובכור בע"מ כתוב: שיאכלו יחדיו ולמה פה לא כתוב יחדיו? מבאר ה'משך חכמה', לפי מה דאיתא בבכורות דף לב; 'איזהו דבר שאין בו ברכה מחיים? וכו' הוי אומר; זה מעשר בהמה, דמחיים אינו נמכר'. והנה קי"ל דמעשר בהמה אינו נוהג בשותפות ואינו נמכר מחיים, גם אינו נמכר באיטליו ונאכל מן הסתם לאיש וביתו, והבעלים אינו רק אחד. (שמן

גנזי המלך' מצינו שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

גר המתפלל על אביו הנכרי שחולה

מערכת 'חברותא'
מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: האם מותר לגר צדק להתפלל על אביו הנכרי השוכב על ערש דוי, שה' ישלח דברו וירפאהו? והאם לאחר מותו, יוכל לומר קדיש לעלוי נשמתו?

תשובה: שנינו במסכת יבמות גר שנתגייר קטן שנולד דמי'. (יבמות צז:). וכתב בשו"ת 'חיה דעת' חלק ו סימן ס - כתב בשלחן ערוך 'יורה דעה': עובדי עבודה זרה אסור להצילם אם נטו למות ואין לרפאותם אפילו בשכר, אם לא במקום איבה. (סימן קנח סעיף א') וכתב הגאון בעל 'כנסת הגדולה' בספרו 'דינא דחיי': שנראה לו, שהרמב"ם שהיה רופא לישמעאלים בארץ מצרים, זה מפני שאין הישמעאלים עובדי עבודה זרה וכל שאינו עובד עבודה זרה מותר לרפאותו אפילו בחנם, אף על פי שאין לחוש לו משום איבה. (לאוין מה, נא ע"ד),

ובספר 'דינא דחיי' שם, עמד על מה שכתב הסמ"ג: שהרמב"ם היה רופא לישמעאלים במצרים, מפני שהיה חושש לאיבה. והקשה על זה, שתפוק ליה השישמעאלים אינם עובדי עבודה זרה. וכתב: אפשר שידע הסמ"ג השישמעאלים במצרים היו עובדי עבודה זרה ואינם כמו התוגרמים שבארצותינו שאינם עובדים עבודה זרה. שארץ מצרים מלאה גילולים.

ותימה: שהרי הרמב"ם (בפרק יא מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז) כתב: כל נכרי שאינו עובד עבודה זרה, כגון אלו הישמעאלים, יינם מותר בהנאה. וכן הורו כל הגאונים. אבל אותם שעובדים עבודה זרה יינם אסור בהנאה.

וכן פסק מרן השלחן ערוך ב'יורה דעה' (סימן קכד סימן ו).

ומבואר: שהישמעאלים יינם מותר בהנאה כיון שאינם עובדי עבודה זרה. ולפי זה הדבר ברור, שאם הוריו של הגר צדק הם ישמעאלים והם חולים, מותר להתפלל עליהם לרפואה שלמה, כיון שאינם עובדי עבודה זרה. וכן מתבאר ב'כסף משנה' (י מהלכות עכו"ם הלכה ב).

ולגבי גר שהוריו נוצרים, המשתפים באמונתם שם שמים ודבר אחר, נחלקו

רבותינו האם דינם כעובדי עבודה זרה. וזאת, לפי מה שכתבו התוספות בכורות: 'דבני נח לא הוזהרו על כך ולדין לא אשכחן איסור בגרם שתוף' (תוספות בכורות ב:). וכן כתב הרא"ש שם: וכן פסק הרמ"א בהגה באורח חיים (סימן קנו), שלא הוזהרו בני נח על השתוף.

אך 'הנודע ביהודה תנינא' כתב: ומאי דמרגלא בפומייהו דאינשי שאין בני נח מוזהרים על השתוף, טעות הוא בידם! (חלק 'יורה דעה' סימן קמח) ויצא להם דבר זה ממה שכתב הרמ"א (או"ח) בסימן קנ"ו. אך באמת אין כונתו לומר כן, אלא לומר, שכאשר הגוי רק נשבע בעבודה זרה עם שתוף שם שמים, אך אינו אומר א-לי אתה', הוא אינו מוזהר על כך.

ועיין ב'בית יוסף' 'יורה דעה' (סוף סימן קמח), על מה שכתב הטור, שהרשב"ם בשם רש"י כתב: שבזמן הזה אין הגויים עובדי עבודה זרה ומותר לשאת ולתת עמהם בימי אידיהם ואין לחשוש שמא עקב הצלחתם במסחר הם ילכו ויודו לעבודה זרה ביום חגם. וכתב ה'בית יוסף' דהיינו כדאמרינן בחולין: 'א"ר יוחנן: נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן, אלא מנהג אבותיהן בידיהן'. (יג ב)

וכן פסק מרן בשלחן ערוך (י"ד סי' קמ"ח סעיף יב), שבזמן הזה אין הגויים בקיאים בטיב עבודה זרה, לפיכך מותר לשאת ולתת עמהם ביום חגם.

אלא שיש לדקדק מדברי מרן ב'י"ד (ריש סימן כג) שאסר סתם יינם בהנאה. ושם (סימן קכד סעיף ו') פסק שסתם יינם של ישמעאלים שאינם עובדי עבודה זרה מותר בהנאה. (וכדברי הרמב"ם בפרק יא מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז'). ומשמע, ששאר אומות, חוץ מהישמעאלים, עובדי עבודה זרה הם.

אך איך שיהיה, יש לומר, שדוקא לרפא נוצרי בידים אין להתיר שלא במקום איבה; משא"כ להתפלל עליו לפני השם יתברך, אשר בידו נפש כל חי ואם אין הנכרי הזה ראוי לרפואה שלמה, ה' הטוב בעיניו יעשה, "והוא באַתְּד ומי ישיבנו ונפשו אַתְּה ויעש" (איוב כג יג) לפיכך אין לאסור בזה כלל. וכל שכן אם הגוי עצמו מבקש שיתפללו עליו, שמזה נראה שיש לו אמונה בהשם יתברך שלא יפלא ממנו כל דבר, שמותר להתפלל עליו.

וכן פסק הגאון רבי יצחק עטיה בספר 'רוב דגן' (בקונטרס אות לטובה מה), שנשאל אם מותר ללחוש ולהתפלל על גוי חולה שיתרפא והשיב, שאם הוא ביועדו ומכירו שהוא מחסידי אומות העולם ושומר שבע מצות של בני נח, פשוט מאד שמותר לברכו ולהתפלל עליו שיתרפא, אבל אם הוא מסופק בו ואינו מכיר במעשיו, יתפלל עליו שיחזור למוטב ויתרפא וכמו שאמרו בברכות (י) במעשה של ברוריא: 'אמר לה ליה ברוריא דביתהו: מאי דעתך, משום דכתיב: "יתמו חַטָּאִים" (תהילים קד לה) מי כתיב חוטאים? חַטָּאִים" כתיב' (ברכות י). וכשם שמפרנסים עני גוי עם עני ישראל מפני דרכי שלום (גיטין נט:), כן יש להתיר להתפלל על גוים חולים שיתרפאו.

ואפשר, דמצוה נמי איכא, שהרי הוא הביאו לעולם וגידלו עד שנעשה 'חי נושא את עצמו'. ואף על פי שאמרו חכמים 'גר שנתגייר, קטן שנולד דמי' ומטעם זה אמרו (בקדושין יז:): שאין הגר יורש את אביו מן התורה, מכל מקום, יש זיקה כל שהיא כלפי אביו, שהרי גוי שנתגייר והיו לו בנים בגיותו ונתגיירו, קיים פריה ורביה, כדברי רבי יוחנן ביבמות (סב). ועיין בתוספות שם. וכן פסקו הטור והשלחן ערוך 'אבן העזר' (סימן א' סעיף ז'). וכן הגר אסור לקלל אביו ואמו אף על פי שהם רשעים גמורים, כדי שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה. (הרמב"ם בפרק ה' מהלכות ממרים הלכה יא והטור והשלחן ערוך 'יורה דעה' סימן רמא סעיף ד'). והוא הדין לענין זה שראוי להתפלל עליהם שיחיו ויחזרו למוטב.

ונראה, שאחר מות אביו של הגר וכן לאחר מות אמו, נכון שיאמר עליהם קדיש לעילוי נשמתם, שכבר כתבו התוספות בסוטה (י ב) אודות מה שהתפלל דוד על אבשלום בנו להצילו מדינה של גיהנם ולהכניסו לחיי העולם הבא, שמה שאמרו בסנהדרין: (קד) 'ברא מזכה אבא, אבא לא מזכה ברא', שנאמר: 'וְאֵין מַצִּיל מַצִּיל" (דברים לב לט) נראה שזהו בלא תפלה, שאין נמנעים מלהעניש את הבן, מפני כבודו של אביו שהוא צדיק וכמו שאמרו שם: 'אין אברהם מציל את ישמעאל' (סנהדרין קד). אבל תפלה של אביו, שפיר מצילתו מגיהנם ומכניסתו לגן עדן. ■

כל המעונין לזכות ולהיות שותף בהפצת **420,000** עמודי התורה של 'גנזי המלך' בכל שבוע, יתרום 500 שקלים לע"נ, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

050-6500666
03-6762226

יעמדו על הברכה

חיים ודניאל בני רות שיוכו לחזור בתשובה שלמה	אורי אהרון בן סיבי חמו רפואה שלמה ושיחזור להכרה מלאה
נחת רוח לגזאלה בת סטורי	מיכל בת נדיה שושנה זיווג הגון נחום בן סלמה לרפו"ש
רפואה שלמה בכל איבריו וגידיו לקארלו בן מאריזה	ברכה והצלחה סטאפנו בן פראנקה
לעילוי נשמתם של אברהם בן מסעודה וסטורי בת רובינה	מישל בת אלאונורה שתזכה להיות אשת חיל
בנימין ורוברטו בני יולאנדה שיוכו להיות צדיקים ויראי שמים	מארקו בן אלידה שיעלה במעלות התורה
חזרה בתשובה שלמה ליצחק בן משה	רפואה שלמה למסעודה בת ליוה

קלאודיו בן טראנה
לברכה והצלחה ופרנסה בשפע

חדש עלינו שנת ממחה ושלוש האש השנה עם "אוצרות חיים"
באגודה החתומת גמורה

במלון הרחלם גולד קרושלים בהשתתפות:

- הרב ישראל נח ברגר שליט"א
- הרב אורי יצחק שליט"א
- הפייטן דוד שלמה שירו
- הרצאות מרתקות פעילות לילדים

פנסיון מלא
מיום רביעי-מוצ"ש
כט' באלול - ג' בתשרי
(למנינם) 12-15/09/07

לפרטים "אוצרות חיים"
050-3131740/1 03-6880091

רחוב האדמו"ר 41 מקוצק בני ברק

להודו בקדיש

למבירה ספרי תורה מהודורים
שנכתבו ע"י סופרים מומחים, וראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והאר"י

מבצע מיוחד
כל הרוכש ספר תורה עד ראש השנה יקבל ארגז מהודר (או עצי חיים ומעיל)

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי
052-80-777-22

לפרסום

ב'גנזי המלך'

צלצל עכשיו

03-6762226

כולם עוברים ל-CD/DVD/MP3

מבצע עד גמר המלאי

של כל קלטות הוידאו וקלטות הטייפ

של הרב אמנון יצחק

במחיר חיסול

עד ראש חודש אלול

כל הקודם זוכה!

'שופר' ארגון להפצת יהדות
רח' מתתיהו 10 בני ברק
טלפון להזמנת כמויות
03-6777779
התשלום באשראי בלבד

2 ש"ח

5 ש"ח